

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

A SÁRGA GARNIZON

REGÉNY

IRTA
REJTŐ JENŐ

LITERÁRIA KIADÓVÁLLALAT KFT.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2014
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5472-23-7 (online)
MEK-13078

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET

A vödör mint modern közlekedési eszköz

MÁSODIK FEJEZET

*Török mese az elvarázsolt vödorről.
Megismerkednek a Ragyás kormányossal
és keresik a „Sárga Garnizont”*

HARMADIK FEJEZET

*Az államtitkár leveti inkognitóját.
A „Sangháji Teknő” veszte.
Az utolsó nyelvlecke*

NEGYEDIK FEJEZET

*Jimmy megismerkedik a Parancsnokkal.
Fütyül a statáriumra és váratlanul anyja születik*

ÖTÖDIK FEJEZET

*Fekete mentőangyal jelentkezik.
Jimmy úgy érzi, hogy nagykövetre is szükség van.
Azután hazamegy*

ELSŐ FEJEZET

A vödör mint modern közlekedési eszköz

A Sárga Garnizon!

Olyasféle legenda a légióban, mint a braziliai őserdőben ma is létező brontosaurusok meséje, vagy a híres „terra incognita”, amely Ausztrália felfedezéséig annyi hajós fantáziáját izgatta. Ha megőrül egy légionista és beleveti magát, mint ámokfutó a sivatagba, azt mondják: „elment a Sárga Garnizonba”. A sivatag homokja sárga. Az elenyészett katona csontja fehér. Öreg bakák tudni vélik, hogy valahol a sivatag legmélyén igenis létezik a Sárga Garnizon! Csodálatos város a sivatagban, szökött légionisták alapították, királyuk egy örült amerikai milliomos, aki állandóan fejleszti ezt a titkos várost. Van ott minden: pálinka, rádió, gyönyörű, fiatal nők, villanyvilágítás és bagó dosztig, csak nehéz eljutni oda. A legtöbb légionista nevet rajta, tudja, hogy mese. Ugyan miféle élet fakadhatna a sivatagból?

Különösen az olyan helyen esik róla sok szó, mint például El Matala helyőrsége. Itt már csak legendák tartják az emberben a lelket, vagy még azok sem. Úgynevezett „előretolt helyőrség” a Szaharában, többezer kilométernyire a civilizált északi résztől. Néhány szerencsétlen sorsú, elkárhozott katona él ebben a szörnyű kazamatában.

Fehér vályogfalból épült köralakú erődben laknak. Az erőd körül néhány pálma és mindenfelé, ameddig a szem ellát, egyforma homokhullámok. Ez a Szahara. Az iszonyatos forróság, a végtelen sivatag, az örök, egyhangú némaság, a szemet, gégét, orrlyukakat felsebző, szállongó por minden percet elviselhetetlenné tesz.

A helyőrség már negyedik hónapja állja a sarat. Illetve a port.

A katonák úgy ódöngenek az erődben, mint tikkadt jegesmedvék valamelyik európai állatkert ketrecében.

A hálóteremben néhány meztelen ember fekszik félájultan az ágyon. Egy öreg légionista kapcarongyot szab elhordott fehérneműjéből, közben asztmatikusan liheg és vörös, gyulladt szeméit időnként az ágya mellett álló tégelyből bekeni valamivel. Az őrség a könnyű zubbonyban is félholtan várja, hogy leváltsák. Minden tapad hozzájuk, izzadságtól átázott ruhájuk gőzölög a gyorsan párolgó nedvességtől.

Váltás után ők is bemennek a kantinba. De akárhányan ülnek bent, nyomasztó csend van. Délután négy óra...

Légyraj dong, nyírkos, bágyadt arcok báméskodnak és egyszerre, mintha nem is itt történék, frissen nyilik az ajtó, valaki erőteljesen belép és vidáman kiált:

- Halló! Vén apagyilkosok! Olyan csend van itt, mintha nem is kantin lenne ez a hely, hanem valami parlamenti gyűlés, ahol még a szónok is elaludt. - Természetesen Jimmy Fool volt a belépő. Pokoli ember. Nem fog rajta a Szahara. Ahol vén beduinokat a guta kerülget a melegtől, ott ő fogadásból negyedóráig szteppel és állandóan röhög. Ezért nevezte el az angol tiszthelyettes „Fool” Jimmynek, keresztneve mellé odabiggyesztve a „bolond” jelzót. A természet valóságos csodája ez a látszólag gyenge testbe beépített szervezet. Karcsú, közép-termetű fiatalember Jimmy Fool, kissé pisze orral, széles, vigyorgó szájjal. Mégis csinos kölyök, ördögien ügyes és veszettül erős. Aránylag kis kezével egyszer olyan pofont adott az óriás orosz Matieffnek, hogy eltörött az állkapcsa. Azóta a legjobb barátok. Az orosz két hétig feküdt, Jimmy Fool két hétig ült és az ügy a lovagiasság szabályai szerint befejeződött. Hogy Jimmy nem volt normális, az leginkább állandó táncolásán látszott. Képes volt úgy bemenni az őrmesterhez az irodába, mint amikor egy primaballerina a tapsot köszöni meg; lábujj-

hegyére ugrott be, ballábát kissé felemelte, jobbkezét az őrmester felé nyújtotta és a ballal egy csókot dobott neki. Az őrmester, akinek igen kevés érzéke volt a mozgásművészet iránt, öt nap pelotteal honorálta a közlegény feltűnően kedves megnyilatkozását.

Mindezt csak azért mondtam el, hogy hőszünk jellemrajzával tisztában legyen az olvasó. Hőszünk olykor minden ok nélkül fütyülni vagy táncolni kezdett és akkorákat nevetett, hogy megrezdültek az evőeszközök az asztalon. Hőszünk, mint általában a hőszök, megvetette a halált, épúgy mint az életet, mert már kora ifjúszágában megrendült a hite abban, hogy egyáltalán léteznek komoly és fontos dolgok a világon. Amikor bement a kantineba, senki sem figyelt fel rá. Elrúgott az útjából egy széket, átugrott egy asztalt, lábujjhegyre érkezett a söntéspolc elé, remek balett-pózbán és groggot kért igen sok rummal, majd egy csókot dobva a vendéglősnek, megperdült a tengelye körül és leült. Éppen ahhoz a szomorú, csendes fiúhoz, aki olyan buzgón tanult angolul, mintha másnap Londonba kellene utaznia egy fontos állás betöltése céljából.

- How do you do?! - kiáltott rá és nagyot csapott a Lambert nevű katona vállára. - Tudsz már valamit angolul?

- Yes, már tudom - felelte angolul, bágyadt hangon.

- Nem „tudom”, hanem: tudok. A nyelvtan nagyon fontos. Rosszúl nézel ki. Csak nem hűltél meg? Londonban ilyenkor valami izzasztót szoktak bevenni. Itt természetesen ez felesleges.

- Minden felesleges - folytatta Lambert továbbra is angolul. - Úgyis meghalok.

- Hát mi bajod van voltaképpen? Mi? What is the matter with you?

- Minden... - felelte most már franciául Lambert. - Nem bírom tovább... A sivatag... és ez a szörnyű meleg.

Kedves diák. Az utolsó vizsgája előtt ellumpolta a pénzét és a szüleitől való félelmében a légióba állt. Ez is egy álláspont. Ugyan miféle szülő tud olyan szigorú és kegyetlen lenni, mint a légió?

Elhatározta, hogy megmenti ezt a kedves fiút. Kettesben különben is kellemesebb a szökés.

- Ide hallgass, Lambert. Nem akarok magánügyeidbe avatkozni, tehát ne vedd rossznéven, ha megkérdezem: ragaszkodsz te ahhoz, hogy itt tartózkodj, ebben a ronda erődben? Én ugyanis távozom.

- Szökni akarsz?

- Azt, csibém...

- Hogyan akarsz innen elmenni?

- Angolosan. Nem is szólok a feletteseknek. Csak okoskodnának. Nem igaz? Vesszük a cókókat és megyünk.

- Hogy képzeled?

- Mindenki úgy megy, ahogy tud. Jó lenne tipróláncos autó, vagy akár egy közönséges Ford-kocsi, megfelelne esetleg a tevé is, de miután mindez nincs, mi egyéni módon fogunk menni.

- Mivel?

- Vödörrel, fiam. Egy szál vödörrel Marokkóig elmegyek! És elviszlek téged is ezzel a járművel. A jó lelkek kis helyen megférnek. Remélem, hogy mi ennek dacára nem veszünk össze.

MÁSODIK FEJEZET

Török mese az elvarázsolt vödörről. Megismerkednek a Ragyás kormányossal és keresik a „Sárga Garnizont”

Elsősorban a rádióssal kellett olyan barátságban lenni, mint amilyenben Jimmy volt ezzel a katonával. Egy harc alkalmával az életét mentette meg. Ha valaki megszökött az állomáshelyéről, akkor a rádió egy héten keresztül naponta háromszor leadta a körözvényt és valamennyi állomás átvette a hírt. Az El Matala helyőrség rádiója megígérte a barátjának, hogy egyetlen egyszer sem lesz bekapcsolva az adó, amikor bemondja a szökést. Kinek jutna eszébe ellenőrizni, hogy leadás közben működik-e valójában a készülék? A rádiós jelenti, hogy leadta, az altiszt hallhatja jól, amint bemondja a hangerősítőbe és kész.

De ez még nem jelent szabadulást. Hiszen légionisták errefelé csak osztagokban fordulnak elő, vagy futári minőségben. Itt minden lépésnél, minden oázisban nyomban lecsap az arab lakosság és a csendőrség a szökevényre. Szép jutalom jár az elfogott légionistáért. Ha megérkezik valaki egy oázisba, azonnal összesereglik mindenki. Mondom, kész örült ez a Jimmy. Nem is jut tovább a legközelebbi pálmaligetnél, azt két nap alatt elérheti könnyen gyalog is, de ott azután rögtön elfogják. És mit visz magával az utra? Egy vödört, meg egy meszelőecsetet és azt a mulya diákot, a Lambertet. Bolond ez, a vak is látja. Reggel már nem találják itt őket. Minden baka tudja, hogy éjfélkor másztak át a falon. Általában sok szerencsét kívántak nekik. A kapitány egy őrzőjáratot küld utánuk, ezek természetesen estefelé üres kézzel jönnek vissza. Nem baj. A rádiós leadja a körözvényt. Az a két örült úgysem jut messzebb Bukhtar oázisnál. Ott majd ellátják a dolgukat, mondja a kapitány.

Nagyon csodálkozott volna ez a kapitány, ha másnap délelőtt véletlenül jelen lehet Bukhtar oázisban. Azt hitte volna, hogy álmodik. A két légionista, Lambert és ez a bolond, ott állnak egy-egy pálma előtt és meszelik. A fák derekára, műértő elmélyüléssel, széles, fehér övet pingálnak. Az oázis lakossága szájtátva állja körül őket.

Most mindenki utat nyit. Egy kétméteres arab csendőr érkezik három legényével. Néhány másodpercig gyanakodva nézi a két légionistát, akik buzgón meszelik a pálmatorzseket. Azután odaszól:

- Hallja! Mit csinálnak itt maguk?

- Látja, ha van szeme! Nem tud valahol egy kis pálinkát szerezni nekünk?

- Honnan jönnek és miért csinálják ezt? - kérdi a csendőr és maga sem tudja, miért, zavarban van. Mi macskának találták ki ezt a csúf dolgot a fák ellen? A katona szó nélkül átnyújt egy nyomtatott írást. Lambertben meghül a vér. Felismeri a kintinban csomagolásnak használt, úgynevezett makulatura papírt, amit a katonai iroda kiselejtezett nyomtatványokból bocsájt olcsón a vendéglős rendelkezésére. Szent Isten! Még egy zsírfolt is van a szélén. Ezért nem árulta el útközben, hogy mi a terve, hiába könyörgött.

Lambertnek igaza volt. Sokszorosított körlevél egyik példányát hozta el Jimmy. Százával használták a kintinban csomagolásra. A körlevél szövege így hangzott:

„ELRENDELEM,

hogy a növekvő autóforgalomra való tekintettel, az országutak, oázisok, parkok fáit az útvonal mentén egy méternél rövidebb, de legalább hatvan centiméter hosszúságú fehér jelzéssel lássák el, olyképpen, hogy a fa törzse az előírásnak megfelelően mésszel mázoltassék be. Valamennyi helyőrség parancsnoka végeztesse el e munkát körzetében és a parancs előírászerű teljesítéséről egy altiszt győződjék meg. Írásbeli jelentést a Katonai Közlekedési Ügyosztály 9/b osztályához kell továbbítani.

Városparancsnokság, s. k.”

Nem mondom, házárdjáték volt, az bizonyos. De aki tisztában van egy arab csendőr tájékoztatásával és egy katonai nyelven szerkesztett irat hatóerejével, az nem is találja olyan veszélyesnek a játékot. A parancs alján bélyegzőutánnal ott szerepelt a városparancsnok aláírása is. E legtávolabbi oázis legkezdetlegesebb csendőre még csak gyanut sem fogott. Hiszen két hónapja sincs, hogy valóban erre vonultak át tipróláncos autókkal azok a hindu hercegek, akik vadászni jöttek. Nincs kizárva, hogy jövő hónapban megint jön valaki. Nyilvánvaló, hogy intézkedésre szorul a növekvő autóforgalom. Lambert boldog és már reméli, hogy szerényen meghúzódhatnak itt, mielőtt továbbmennek, de sajnós ezt a bolondot nem hatja át a szerénység. Egyre gorombább az arab csendőrrel.

- Ahelyett, hogy báméskodna, gondoskodjék ellátásról, mert egy óra múlva ebédelünk. Azonkívül kell méz, cigaretta, egy öszvér a csöbröknek és két teve. Mert továbbmegyünk innen. A kincstár semmit sem kér ingyen, de mindent olcsón.

- Hát én már sokat hallottam, öt éve vagyok csendőr, de...

- Van felesége?

- Igen.

- Hát akkor legyen szíves és rövidrefogott életrajzát közölje önmagával. Nekem öszvér kell, élelem, meg miegymás és ilyesmirel egy oázisban a csendőrnek kell gondoskodni.

A csendőr régen tudta, hogy a légionisták nem valami finom emberek, hát nem vitatkozott tovább. Amíg Jimmy Fool bement a vendéglőbe, kissé pihenni (Lambert nem merte abba hagyni a meszelést), addig a csendőr gyorsan elintézte mindent, hogy mennél hamarabb elvigye őket az ördög.

Megkönnyebbülten nézett a tevéjükön elügető katonák után, akik egy kis öszvért fogtak közre. Az öszvéren vödörök csörömpöltek. Azután meglepődötten szemlélte a szép, szabályos mézösvével ellátott pálmákat. Milyen más mindjárt egy ilyen oázis, ha a hatóságok kissé rendbehozzák. Hiába, a civilizáció, az civilizáció, na!

A lengyel Grobovszky gróf, amikor egy hónap múlva vadászat közben erre az istenverte tájakra tévedt éjszaka az autójával és reflektorát figyelmeztetően visszatükrözték a fehérre meszelt pálmák, sötétben is irányt mutatva az autónak, percekig pislogott és azt hitte, hogy a sivatag elvette az eszt. Nem is csodálta, hogy a csendőr olyan felfuvalkodottan beszél vele és a látottak után már azt is meg merte kérdezni, hogy:

- Benzintöltő állomásuk is van?

- Még nincs. De minden percben várjuk.

*

- Most legalább látod pajtás, hogy a vödör milyen kitűnő közlekedési eszköz a sivatagban - oktatta Jimmy a barátját, miközben a legközelebbi oázis felé ügettek tevéiken, élelemmel és vízzel ellátva.

- Csodállak és tisztellek! - mondta a diák. - Sohasem hittem volna, hogy ilyen nagyszerűen fogunk utazni.

- Csak ez az undok meszelés ne lenne - sóhajtott Jimmy. - Megpróbálom legközelebb a csendőrökkel végeztetni.

A társa majdnem sírva kérte, hogy ezt ne tegye. Másnap estére elérték El Golea oázisát. Ez már hatalmas, lakott, kultúraltabb pálmaliget volt. Szó nélkül lepakkoltak. Alig habarták még össze a meszet, máris csödület támadt körülöttük, de ezzel mit sem törődve, elkezdtek meszelni az első két pálmát. Jimmy fütyürészett közben és időnként nagyokat harapott a balkezében

tartott szárított juhhúsból. Itt azután csodálatosképen fehér csendőrt találtak. Lambert szívéből minden vér a bokájába szaladt. Ezt nem lehet becsapni a makulatúrával.

Hogy tévedett!

Ez a csendőr mégcsak nem is igazoltatta őket. Néhány keresetlen szóval dolgukra küldte a báméskodó arabokat. Nézte a két katonát, a tevéket, azután megkérdezte Jimmyt, hogy nem kell-e a helyőrségükbe valamelyik tisztnek grammofón, mert ő kapott egy táskagépet ajándékba, amerikai átutazóktól. Jimmy azt felelte, hogy ilyesmiről nem tud, de ha már társalognak, megjegyzi, hogy segíthetne nekik a mázolásban néhány ráérő báméskodó és amikor a csendőr azt mondta, hogy vajjon kit gondol, Jimmy azt dörmögte, hogy személy szerint senki sem jut az eszébe, de világotjárt emberektől tudja, hogy még senkinek sem tört le a keze ilyesmitől. Lambert már régen azzal foglalkozott, hogy a gyermekkorában tanult fohászokat mondta el sorjában. A csendőr ugyan nem állt kötélnek, de négy tolvaj arabot kivezényelt a kóterből és ezek négy segélycsöbörrel szintén munkához látak. Estére háromszáz pálma hófehér övvel ragyogott a holdfényben. A csendőr ellátta őket minden szükségessel a továbbutazáshoz, összesen hatvan frankba került, de rákacsintott a katonákra és százhuszról írt nyugtát. Mondom, ez már fehér csendőr volt és a hatvan frank különbözethől harmincat szó nélkül zsebrevágott, harmincat pedig keresett a két katona. Ez már így szokás erre felé.

Éjszaka haladtak tovább a sivatagban és Jimmy, aki kissé részeg volt, egy szerelmes tangót énekelt egész idő alatt.

- Mondd... - kérdezte Lambert, - honnan van neked pénzed?

- A vendéglősöktől kapom. Nem láttad, hogy mind a két helyen bementem fél órára a fogadóhoz? Ha már az ember hivatalos küldetésben van, végére jár annak is, hogy ezek a pimaszok nem játszák-e ki a törvényt. Hát nincs csempészett whiskyjük.

- Megnézted?

- Hogy képzeled? Urak vagyunk. A vendéglős becsületszavára kijelentette, hogy nem tart whiskyt, adott négyszáz frankot és én hittem neki. Ha hamisan adta a szavát, az ő baja. Egyszer még kiderül és akkor az életében nem lehet többé tisztességes londoni klub tagja. - És énekelt: - «Szemed sötét, akár az éj... gyere, ne félj...»

A legközelebbi oázisban - és ez már igazán jelentős közlekedési gócpont volt - Jimmy úgy szállt le a tevéjéről, mint egy inspicálásra érkező tábornagy. Kemény, pattogó hangon elküldött valakit a csendőrért, a csendőrnek ő maga mutatta meg az «igazolványát» és közölte, hogy valamennyi rabot rendelje ki meszeléshez, ők este továbbindulnak és ha addig nem kész a munka, legnagyobb sajnálatára, nem várhatja be a végét és az ebből származó következményekért a felelősséget már eleve is a csendőrségre hárítja. Egy óra múlva húsz ember dolgozott, egy csendőr járt közöttük, méricskélve mindenütt a hatvan centit, habarták a meszet, csattogtak a meszelők és Jimmy, barátjával együtt, az ivó mögötti fülkében lefeküdt aludni. Este kilenckor egy csendőraltiszt felkeltette őket és jelentette, hogy minden fa kész.

Ekkor leültek vacsorázni.

- Eddig eljutottunk. Eljutunk talán tovább is - mondta Lambert, - de mi lesz, ha észak felé, civilizáltabb vidékre érünk? Ahol helyőrségek is vannak? Ott nem hiszik el, hogy a Szahara végéből elküldtek két katonát csöbörrel, fákat festeni.

Jimmy bekapott egy nagy darab húst.

- Majd megkerüljük a városokat és kertek alatt... Eh, mit tudom én! Mit törjük most a fejünket azon, ami lesz?

- Pedig nem ártana - szólalt meg a közelükben egy borízú hang. Ijedten fordultak hátra.

A világ legrongyosabb embere állt mögöttük. Ruhája, fehéreneműje piszkos cafatokban egyesült, több napja borotvátalan arca zsírosan fényelt és széles, vastag szája csufondárosan vigyorgott.

- Nem ártana gondolkozni a dolgon. Ez a pálmameszelés a legszebb, amit világeletemben hallottam és az előbb percekig hemperegtem kint a röhögéstől, amikor megláttam, de ezzel csak itt délen bolondíthatják a világot.

- Kicsoda maga? - kérdezte Jimmy.

- Mi köze hozzá?

- Igaza van. De valahogy csak meg kell szólítanom, nem?

- Szólítson ahogy akar. Ezen nem fogunk összeveszni. Mondja nyugodtan azt, hogy Manfréd.

- Így hívják?

- Nem. De nagyon szép név. Ne bántsuk egymást. Igaz? Itt mindegy a név. Fő a szerencse. Ha megengedik, leülök. Szóval ön, kedves Olivér és ön igen tisztelt Roland, szökött légionisták és egy csodálatraméltó csellem eljutottak idáig. Most azonban rövidesen hurokra kerülnének, holott ezt nem érdemlik meg. Ezért elhatároztam, hogy megmentem önöket.

- Kissé merészen hangzik, kedves Adalbert.

- Ha megkérhetem, maradjunk a Manfrédnál. Oly szép név. Higyje el, kérem, hogy igenis módomban áll megmenteni önöket.

- Megkérdezhetem, hogy mi a foglalkozása?

- Államtitkár vagyok - válaszolta a rongyos ember egyszerűen, de határozottan.

- Ezt gondoltam. Remélem azonban, hogy pozíciója gyógyítható.

- Kérem, hallgasson meg...

- Nem tehetem. Önből, excellenciás uram, dől az alkohol, érthetetlen dolgokat mond, amiből ránknézve csak az az egy fontos, hogy ne áruljon el bennünket távozásunk után, ha már rájött a dologra...

- Azt, hogy dől belőlem az alkohol, nem vitatom. Ez rendben van. Részeg azonban nem vagyok. Hallottak már maguk valamit a «Sárga garnizonról»?

- Tudunk erről a dajkameséről...

- Ez nem mese! A szökött légionisták oázisa létezik és ha akarják, velem jöhetnek a Sárga garnizonba, ha nem, mehetnek tovább és útjuk valamelyik büntetőtáborban fog végződni. Nos, jönnek?

- Megyünk - mondta Jimmy.

- No, úgye belátta, hogy igazam van.

- Azt nem tudom. De érdekel a dolog. Ilyesmit még nem láttam. Fizetni!

HARMADIK FEJEZET

*Az államtitkár leveti inkognitóját. A „Sangháji Teknő” veszte.
Az utolsó nyelvlecke*

Ki volt ez a komolytalan Jimmy Fool?

Teljes nevén Lord Austin Brannisfordnak hívják, Anglia egyik leggazdagabb és legrégebb nemesi családjának utolsó férfitagja lehetett volna, ha akarja. Lord Austin Brannisford tízéves korában még szegény kis diák volt, egyszerű skót szülők gyermeke és Jimmy Wichleynek nevezték. Váratlanul történt minden, ahogy mesékben szokott előfordulni: Lord Charles Brannisford öreg napjaira, miután gyermeke nem volt és azt akarta, hogy az ősi név és vagyona továbbra is fennmaradjon, külön királyi kegyvel örökbefogadta egy távoli rokonának fiát. Így lett Jimmyből Lord Austin Brannisford. Az alapjában véve rideg lord nem mutatott különösebb szeretetet a fiú iránt. Lordhoz illő módon neveltette, sőt bolondos passziói ellen sem volt kifogása. Lord Austin Brannisford közkedvelt aranyifjú volt, színházi benfentes, szenvedélyesen táncolt, félőrülten vezetett autót, boxolt, evezett, vívott, kártyázott - huszonkétéves koráig. Ekkor váratlanul és érthetetlenül elhidegült a viszony közte és nevelőapja között. Az öreg lord morálprédikációkat tartott, költekezőnek találta Austin életmódját, lépten-nyomon veszekedéseket provokált és végül szemébevágta a fiúnak, hogy senki és semmi, csak léha ingyenélő az ő kegyelméből. Austin kissé sápadtan bár, de mosolygott és így búcsúzott el örökre nevelőatyjától:

- Ezennel visszaadom önnek, sir, a kegyesen adományozott Lord Austin Brannisford nevet; soha többé az életben nem használom, soha többé senkinek nem említem, hogy valamiféle közöm van ehhez a névhez, még azt is letagadom, hogy valaha hallottam a Lord Brannisford nevet. Erre becsületszavamat adom. Sőt meg is esküszöm rá. Isten engem úgy segéljen. Ezek után köszönöm, hogy jó volt hozzám. Good night.

Köszönt és ment. A Themze partján csatangolt. Elhatározta, hogy nem megy haza az elszegényedett nemesi birtokra. Elhagyatott külterki vidéken járt. Az egyik híd pillérjénél sovány, sápadt embert pillantott meg, aki a falmélyedésbe húzódva aludt. Valószínűleg bújkál és közben itt éhesen, elcsigázva, fáradtan ezen a rejtekhelyen elnyomta az álom. Lord Austin Brannisford kiürítette a zsebeit. Óráját, pénztárcáját, minden értéktárgyát betette a felöltőjébe, azután a felöltőjét szép óvatosan ráterítette az alvóra és továbbment.

Alig érezhető nedvesség szállongott ritkásan a ködös éjszakában. Felhajtotta a zakkója gallérját, zsebrevágta a kezét és füttyözve, apró tánclépésekkel futott végig a folyópart nedves kövein. Se pénze, se igazolványa, se neve, se múltja, se jelenje, semmije sem volt, csak a fiatalsága és az a bolondos jókedve, amellyel így eltáncolt londoni külvárosokon át a párisi bohémnyáig. Azután volt Deauvilleban pincér, Lyonban bázongorista, Marseilleban rakodómunkás és végül a légiót is megpróbálta, de hiába: jókedvének, fiatalságának semmi sem ártott meg. És a párisi Caucasienneben sem énekelte vidámabban és nagyobb meggyőződéssel, hogy:

«Szemed sötét, akár az éj,
Gyere, ne félj...»

mint itt éjfél után a halványsárgán ragyogó, végtelenbe nyúló homokhullámok között, a holdfényes Szaharában, ahol jelenleg Lambert, a diák és Manfréd, a világ legtoprongyosabb államtitkárja között ügetett. Csengő, lágú tenorja messzire elhangzott az éjszakában és muzikális hiénák felelgettek rá a távolból.

- Maga mikor szökött még a légióból? - kérdezte Lambert a kövér vezetőt.

- Én nem szöktem meg. Sohasem voltam légionista. Kell egy ember, aki nyugodtan közlekedhet a sivatagban, hogy beszerezzen egyetmást a Sárga Garnizon számára.

- Szóval ön a vezetője annak a bizonyos Sárga Garnizonnak?

- Mondtam, hogy én csak az államtitkár vagyok. Művelt embernek tudnia kell, hogy egy rendes államban az államtitkár a Parancsnok helyettese. Nehogy azt higgye, hogy valami csúrhéval van dolga. Nekünk saját törvényeink vannak, minisztereink és államtitkáraink, továbbá egészségügyi főtanácsosunk, sőt még egy árvaszéki ülnökünk is van.

- Ne mondja! Maguk választották?

- Majd a fejünkre estünk. Lisszabon választotta. Hozzánk már a légióból jött, ahová rovacsoláskor állt be.

- Mondja, kedves Abellard - szólalt meg Jimmy, - alapjában véve hová vezet maga minket?

- Újabb már ilyen csekélységek is érdeklik? Kis sétamászkalás az egész. Nyolc nap sivatagi út és, sajnos, csak egy oázis van útközben. Akkor azután elértük a világ végét. Ez a mi szerencsénk. Vagy azt hiszik, hogy a francia hadvezetőség nem tud a mi létezésünkről? Tudják azok még azt is, ha a Niggerben egy új krokodilus bújik ki a tojásból. De ahhoz, hogy elfogjanak bennünket, egy egész kis expedíciós hadsereget kellene kiküldeni. Kiszámították bizonyára, hogy annyi pénzt nem ér meg néhány száz csirkefogó.

A hold lebukott és a teljes sötétben csak a por tompa halvány színe sugárzott. A hőmérséklet mínusz alá süllyedt. Pokrócokba burkolóztak.

- Miután velem jönnek és elhagytuk a civilizáció utolsó oázisát, levethetem az inkognitomat - mondta vezetőjük komoran és a hangból ítélve, bizonyosra vehették, hogy a sok afrikai legenda főszereplőinek valamelyikével van dolguk; egy halottnak hitt Szalvátor főherceggel, vagy a szerencsétlenül járt cári család valamelyik tagjával. Alias Manfréd megrántotta a tevéjét, megállt és nagyon halk, drámai hangon így szólt: - Tudják meg uraim, hogy én Ragyás Bill vagyok, a Sanghai Teknő egykori kormányosa!

- Hihetetlen... - suttogta Jimmy, szemmeláthatólag megrendülten, - erre nem gondoltam... Ön... személyesen a Ragyás Bill? És csakugyan... a Hongkongi Hordó raktárnoka?

- Uram, ne vegye tréfára az ügyet! Engem Kenya államban minden rendőr ismer. És Kínában halálraítéltek. Én azért eszem itt az emigráció keserű kenyerét, mert én a Sanghai Teknőt a kapitány tudta és beleegyezése nélkül kétezer tonna Európából importált férfiruhával együtt eladtam. És Sanghaji Teknőt az első mentőcsónaktól az utolsó zakkóig elittam! Ítéljenek rólam, uraim! Ez volt a tragédiám!

- Hát akkor tudja meg rólunk is, hogy kik vagyunk. Ez itt a barátom, Lambert, egy diák, én pedig Jimmy Fool vagyok, más néven a bolond skót.

- Nagyon örvendek uraim. Csak arra kérem önöket, hogy amit most hallottak, az maradjon közöttünk, legyen az éjszakai sivatag titka.

Hosszú, fárasztó út következett. Délkelet felé tértek el, a Szahara olyan részére, amely jóformán teljesen kívül esik minden útvonalból, sem kútak, sem oázisok, napokon át csak por, forráság, egyhangú ügetés és takarékoskodni kell minden csepp vízzel.

Harmadik napon Lambertben a végkimerülés jelei mutatkoztak.

- Tartsd magad, taknyos! - kiáltott rá Jimmy Fool. - Vegyünk egy angol leckét. - És angolra fordította a szót: - Miért sétál a lordmayer délelőtt vadászruhában?

- Mert délelőtt... a lordmayer... vadászott...

- It is bad... Nem jó... Nem délelőtt a lordmayor, hanem a lordmayor délelőtt. Helytelen szórend. Leülhet, Mr. Lambert.

Mr. Lambert ehelyett lefeküdt. Úgy kellett felemelni. Megitatták és lemosták az arcát. Nagynehezen magáhozért.

- Reggelre elérjük az oázist - bízta őket a kapitány. - Ha addig ez a fiatalember nem hal bele a nyelvéckébe, akkor jól kipihenjük magunkat.

Lambert éjfél felé félrebeszél. Azután nyomorúságos kis oázisba értek. Itt már nem volt csendőrség, idáig nem nyúlt a gyarmati közigazgatás keze. Néhány rongyos arab éldegélt nagy nyomorúságban kecskéivel, rühes kutyáival és néhány tevével, az elszórt pálmafák között. Lemosták magukat, ettek, ittak és lefektették Lambertet. Végét járta a fiú. A szeme fátyolos volt és olykor véres hab jött a szája szélére. Tehetetlenül ültek a gyékénye mellett. A legyek sűrű csapata ellen nem volt védekezés. Jóformán megtöltötték a szobát, dongtak, zsongtak, falakon, arcon, ételen; valóságos nyájak mászkáltak mindenfelé és a légtelen forróságban mint vastag, láthatatlan oszlop állt az arab nyomorúság sűrű bűze.

- A szüleimet... - és a zubbonyára mutatott, mintegy jelezve, hogy ott van a címük a zsebében, - értesítsd... - És tréfásan hozzátette: - Do inform my parents...

Egy kérődző bődült el kint és az ablak előtti pálmán két majom kíváncsi feje vicsorított rájuk, kibukkanva a zöld koronák közül. A diák mellkasa hirtelen felpúposodott és lassan visszareszkedett. Sűrű vérömlés buggyant ki a száján. Egy ér nyílhatott meg a tüdejében... A diák koponyája hátrasüppedt, arca olajsárga lett... Ragyás a száját harapdálta, Jimmy megfogta a barátja kezét... Érezte, ahogy a nyírkos ujjak fokozatosan hűlnek. Lambert felnyitotta a szemét és a haldoklók bibliai mosolyával nézett a barátjára.

- Így jó... Nagyon sok volt... Most meg fogok halni - és szinte hangtalanul, lehelve tette hozzá, miközben csufondáros mosolyra töredezett a szájaszéle: - I shall die... That's right... I... shall...

...Vége volt.

Jimmy csak ült ott a vidám, jókedvű embereknek azzal a megrendült elszörnyedésével, amellyel a váratlanul eléjük toppant haláltól döbbennek meg. Csak ült és suttogó hangon ezt ismételte, az ujjait tördelve:

- It is bad... - és megrázta a halottat, - it is bad... My young friend...

NEGYEDIK FEJEZET

Jimmy megismerkedik a Parancsnokkal. Fütyül a statáriumra és váratlanul anyja születik

Nem pihentek sokáig az oázisban. Siettek tovább, hogy mennél távolabb legyenek attól a sírtól, amelyben a diákokot átadták az örök nyugalomnak.

Félnap alatt több mint negyven kilométert tettek meg, amire joggal lehettek büszkék. Jimmy csak hüledezett magában, ha elgondolta, hogy milyen istenverte, elhagyatott távoli mélységeiben lehetnek már a Szaharának.

- Azt hiszem, nem lehetünk messze Közép-Afrikától!

- Eltalálta. A Sárga Garnizon lakói kétféle terven gondolkoznak. Az egyik szerint, miután közel vagyunk a kongovidéki őserdőhöz, átvágjuk magunkat belga területig, a másik, hogy továbbmegyünk a sivatagban keleti irányban és átlépjük valahol a Szahara határát Szudán felé. Először csak néhány szökevény húzódott itt meg, de miután egyre többen lettek, a menekülés tervével is foglalkozni kezdtek. Az őserdőt vagy a sivatagon át az út hetekig tart, erre jól fel kell készülni. Szekereket csinálunk, húst szárítunk, fegyvereket, lőszert gyűjtünk és reméljük, nemsokára út az indulás órája!

- Ki a szervezője és vezetője a Sárga Garnizonnak?

- A Parancsnok. Óróra fővesztés terhe mellett tilos beszélni. Csodálatos karakter. Becsülni fogja, ha megismeri, bár kegyetlen természete van. Én vagyok az államtitkár.

- Ezt le sem tagadhatja. És hogy került ebbe a hivatalába?

- Nálunk mindenki sajátmaga nevezi ki magát. Az önbeiktatás rendszere szerint történik a tisztújítás. A Parancsnok csak jóváhagyja. Ez nagyon okos rendszer, nem kell hízelegni, intrikálni, törtetni, itt mindenki kinevezi magát valaminek és még csak az sem fontos, hogy értsen hozzá. A fő, hogy ne vonja ki magát köhordás, mosogatás és egyéb munkálatok alól.

Negyednap már a kormányos is sípolva fújtatott, mint valami rossz kohó. Ezer ember között egy ha van, aki ilyen utat kibír, negyvenöt-ötven fokos átlagmelegben, mínusz öt fokos éjszakák, egyetlen pálma, egyetlen becsületes pihenőhely nélkül. Ragyás Billnek jobbra-balra lógott a feje. És ez a bolond, mintha valami kellemes fasorban végezne sétalovaglást, olyan közönyösen veregeti cigarettáját a hüvelykujja körméhez, mielőtt rágyújt.

A kormányos megrántotta a tevét.

- Egy pillanatra meg kell állni... - hörögte. - Azt hiszi, mindenkinek ilyen kérge van, mint magának?! Hiába keményített meg az élet! Úrifiú voltam, na... Már lihegek egy párnapos sivatagi úttól. Most még semmi... De mi lesz, ha egyszer megöregszem.

- Hány éves?

- Ötvenhét. De az ember nem marad örökké ötvenhétéves. Egyszer csak jön a kor, mikor elkezd nehezülni, mikor az ember dadog.

- Az öreg ember nem dadog.

- De mennyire dadog. Kétszer kell neki odaütni valakire, hogy egyszer elájuljon. Ez az igazi dadogás... Na gyerünk tovább.

Azért úrifiú létére egész jól bírta az utat és másnap délután feltűnt egy domb mögül a Sárga Garnizon. Szabályos vályogfallal körülépített erőd volt. Azért szörnyű hely lehetett, mert

egyetlen fa sem látszott a környékén. Szabadon égette a nap a Sárga Garnizont. Vajjon miért itt telepedtek le a szökevények? kérdezte önmagától Jimmy Fool. Amikor beértek az erődbe, megkapta erre a kérdésre a választ. Legnagyobb csodálkozására egy régi római városba érkezett. Sok ilyen ókori városomladék maradt valahogy betemetetlenül a sivatagban. Bizonyára itt a romok között húzódott meg az a néhány szökött légionista, aki ezt a furcsa garnizont alapította. A bedőlt régi házak nagyrészt felépítették és pedig elég hozzáértő ember vezetése mellett, szinte rekonstruálták megmaradt részei alapján az egykori épületet. Árnyékos hely épp elég volt. A szembenálló oszlopokat tetővel hidalták át és a helység közepén, a latin városépítészet elmaradhatatlan «fóruma» igen sok oszlopmaradványával módot adott arra, hogy jókora területet lássanak el mennyezettel. Itt végezték a szükséges napi munkát, a közelben volt egy bővizű sivatagi kút is, amit elsőrangúan rendbehoztak és hatalmas vályoghengerrel vették körül, ahogy ez Afrikában mindenütt szokás. A városban nyüzsgött az élet. Néhol serény munka folyt, néhol csoportokban beszélgettek az ijesztően sovány, kiszögellő pofacsontú, csontvázszerű emberek. Csíkos katonai rabkosztümtől, vörös szaharián egyenruhájáig, a gyarmati hadseregnek valóságos uniformisegyvelege gyűlt itt össze. Súlyos szolgálati évek, nehéz sivatagi harcok, éhség és büntetőtábor halálos emléke ült rajtuk letörhetetlenül. Nem valami nagy élénkséggel, de az általános, közönybesüppedt hangulathoz mérten elég érdeklődéssel fogták körül az új szökevényt.

- Honnan vonultál be? - kérdezte rekedt röhögéssel az egyik csontváz.

Ezekután, ahogy katonáembereknél szokás, kiválogatták, hogy Jimmy elhagyott állomáshelyén melyik altisztet, vagy közlegényt ismerik.

- Gyerünk! - mondta Ragyás Bill. - Elsősorban a Parancsnoknál kell jelentkezni. Ezt tudhatnád. - Ezekután odaszólt az ácsorgókhoz. - A nép nyisson utat, mert megrúgom.

Milyen csodája az életnek! gondolta Jimmy. Kétezeréves, kissé kopott, de ép márványkövezeten haladt. Mennyi kínszenvedés, mennyi jaj és halál kellett ahhoz, idehurcolni ezt a márványt... Néhány kitatarozott fal között két-három ember iddógált és nini! Az egyik valami illusztrált lapot olvas. És előttük, elmosódottan, de világosan olvasható a római házak szokványos felirata, kőbevésvé, óvakodj a kutyától:

«CAVE CANEM.»

- Csodálja, mi? - mondta büszkén a kormányos. - Pontosan felépítettük ezt a régi várost, öregebb, mint a dédapám és még a kávéházat is arra a helyre építettük, ahová ezek a görögök odaírták, hogy CAVE... Ez azt jelenti, hogy ugyanezen a helyen, ahol ez a néhány vezérigazgató lopja a napot, annakidején görög torreadorok olvasták az illusztrált lapokat...

Néhány lépcsőt mentek fel, végighaladtak egy fedett loggián, ahol több cserép virág állt, azután egy nagy, kör alakú helyiségbe értek, közepén egy szökőkút romjaival, amelyben most örökzöld növények voltak. Akörül márványpadok, sok párna, szőnyegek, könyvespolc, asztal, néhány modern aprósággal: öngyújtó, cigarettatárca, írómappa. Egy óriás, félmeztelen néger nyomban átsietett a függönnyel elzárt szomszéd helyiségbe, amikor meglátta őket. Ugyanezen a függönnyel azonnal megjelent a Parancsnok.

Jimmy tátott szájjal bámult a belépőre és kishíjján hanyattesett.

A Parancsnok egy csinos, fiatal hölgy volt!

Kifogástalan fehér bricseszben, lakkcsizmában, felgyúrtujjú kihajtott inggel, csinosan ápolt körmökkel, platinaszőke hajjal.

- A Garnizon Parancsnoka, mindannyiunk feltétlen ura és parancsolója, Miss Edna Dilling. - Toprongyosságát meghazudtoló grandezzaival fordult a Parancsnokhoz: - Államtikári jelenlétem megkívántatik?

- Köszönöm, Bill. Pillanatnyilag nem.

- Akkor engedelmével utánaézek a tevéknek. - Ezzel távozott. Jimmy Fool most már mosolyogva forgatta a kezében a sapkáját. Érdekes kis ország.

- Lépjen közelebb. Neve?

- Jimmy Fool. De neveztek már a bolond skótnak is. Ugyanis meglehetősen bolond vagyok. De igen jámbor.

A jóképű Parancsnok nevetést fojtott el. Nyomban látta, hogy szemtelenségre hajlamos emberrel van dolga.

- Mr. Fool - mondta, miután itt a csúfnév is elegendő, ha valaki nem kívánja más nevét megmondani, - itt szerencsétlen, sorsüldözött emberek vannak együtt és nekem módomban áll segíteni rajtuk. Ezért engedelmeskednek nekem. Aki itt él, az egy vállalat alkalmazottjának kell, hogy tekintse magát és ennek a vállalatnak én vagyok az igazgatója. Miután a Sárga Garnizon lakóinak többsége feltétlen hívem, egy-egy rosszindulatú embert könnyen megfékezek.

- De kivégeztetni nem szokott senkit?

- Nem! - kiáltotta haragosan, mert bosszantotta ez a könnyed, kötekedő hang. - Egy értelmes férfinak elég az is, ha megszegyenítik. Aki idejön, az nyomban eggyé válik a többivel a közös célban: szabadulni innen. Magának is bizonyára ez a leghőbb vágya.

- Á! Szó sincs róla. Hollywoodba sem lehetne elszerződteni innen. Kitünően érzem magam. Máris kijelentem, hogy én ittmaradok.

- Csodálom. Itt mindenki azért dolgozik éjjel-nappal, hogy elmeneküljön.

- Ergo: miután én nem akarok elmenekülni, nem kell dolgoznom. Tessék elhinni: mindennek megvan a maga előnye. Könyörgöm, hogy szólítsam parancsnokságodat?

- Azt hiszem, nem sok alkalma lesz megszólítani engem! - mondta és dühösen az asztalra csapott a pálcával. - Nem szeretek hasonló tónusban társalogni. Különben Miss Dillingnek szólítanak. Óhajt még valamit?

- Igen.

- Mit?

- Nem lehet megmondani.

- Mielőtt megkérném, hogy távozzék, figyelmeztetem valamire: itt a legkomolyabb statárium tiltja azt, hogy hozzám bárki mint nőhöz közeledjék. És mondhatom magának, hogy ezek az emberek irgalmatlanul alkalmaznák a statáriumot, ha erre sor kerülne. Eddig még nem volt példa rá.

Jimmy átszellemült pillantással nézett a nőre és lelkesen mondta:

- Most lesz!

- Bolond! - kiáltotta kipirultan a dühtől. - Távozzék!

Jimmy egyik lábát hátrahúzza előrehajolt, azután egy kecses piruettet vágott ki, de, sajnos, felrúgott egy cserép törpekaktuszt, mire nyomban kisietett.

- Na?! - kérdezte diadalmasan a Ragyás, aki közben ellátta féltett tevéjét és kint várta a barátját. - Remek ember, mi? Mit mondott magának?

- Apróságokról fecsegtünk. Mindenesetre küldje a hóhért, hogy vegyen mértéket. - És választ sem várva, egy foxtrotot füttyülve, tánclépésekben sétára indult. Félperc múlva a Parancsnok kérette a kormányost.

- Kormányos! - mondta még mindig dühösen. - Miféle embert hozott maga ide?

- Nem baj, kérem, hogy idehoztam. Ha jellemtelenkedik, legfeljebb megöljük. Hat órákor befejezzük a munkát, van elég idő... Megjegyzem, nekem tetszik a fiú, éppen azért, mert szegény parasztszülők gyermeke, akit keményre edzett a szegénység.

- Ne beszéljen ostobaságokat! Ez az ember iskolákat végzett és nagyonis sokat foroghatott úri társaságokban.

A kormányos elbeszélte találkozásukat, utazásuk körülményeit, szegény Lambert halálát és hát... kimondja akkor is, ha nyomban nyugdíjazzák, ez az ember remekszívű jópajtásnak látszott. Csodálatosan erős fráter és mégis, ő úgy vette észre, mintha egy könny esett volna ki a szeméből, ez pedig ritka tulajdonság olyan embernél, aki fehérre festi az oázisokat, nekimegy mint a bolond a halálnak és úgy vágat négy napig a sivatagban, mintha bálban lenne.

A parancsnok kissé elgondolkozott azon, amit hallott. Végére is, semmi sértőt nem mondott ez az ember. Legfeljebb nem volt olyan alázatos, mint általában a többiek... Igen, igen... Most kissé szégyelte magát a hiúságáért. Alapjábanvéve azért volt dühös, mert ez az ember olyan közvetlenül beszélt vele, mintha ötórai teán lennének. Tréfált vele. De nem nevetlenül és nem szemtelenül. Elhúzta az ablakfüggönyt. Éppen a fórumra látott... Mi az ördög?! Miért nem dolgozik senki?... Nézd csak, ez a bolond ott áll a piac közepén, felgyűri a kubátujját, magyaráz valamit, azután egy elegáns mozdulattal kihúzza a füléből egy zsebkést... Hát ez tisztára bolond! Mindenki tapsol... De ami igazán szokatlan és kellemes látvány: nevetnek! Nevetnek a mumiaarcok, a görnyedt háttal járók és vidáman nézik Jimmyt, aki most a hóna alá kap egy sétatálcát és valami kuplét ad elő fel-alá sétálva, végül az orrára teszi a tálcát, egyensúlyban tartja és szteppel... Senkisem dolgozik, valamennyien köréssereglenek... és nevetnek.

Ő maga is hangosan felkacagott...

*

Annyi bizonyos, hogy Jimmy Fool némi életet hozott magával a Sárga Garnizonba. A világon semmit sem dolgozott, de nem is vetették a szemére. Járkált mindenfelé, tréfált, esetleg praktikus tanácsokat adott, mert ha nem is dolgozott semmit, mindenhez értett. A munkálatok nagyrésze a menekülés előkészítéséből állt. Kétszázötven ember lakott a garnizonban, egy részük állandóan húst szárított arab módra, spárgára fűzve a napon. A húst a közeli őserdőből hordták a bennszülöttek, ugyancsak ők hordták a fákat, amelyekből szekerek készültek. Ezenkívül igen sok munkát igényelt a garnizon tisztántartása, a Parancsnok által megkövetelt higiénia betartása: mosás, takarítás.

Féléve élt itt Miss Dilling. A bátyjával érkezett, John Dilling közben beteg lett és el kellett szállítani Timbukuba. Nyugodtan élhetett itt egyedül is Edna Dilling, mert ezek az emberek csak egyetlen igaz érzést ápoltak még magukban: rajongást a Parancsnok iránt. Miss Dilling ezt meg is érdemelte. Valóságos szeméthalom volt ez a hely, amikor bátyjával és a négerekkel megérkezett. Ő hozott ide mindent, ami a felszereléshez szükséges. Kétszer járt már Timbukuban utánpótlásért. A kormányos, a négerek és természetesen Miss Edna Dilling nyugodtan járkálhattak Franciaafrikában. Ami a szökött légionistának elérhetetlen álmom volt: menni, amerre kedvük tartja, az egy érvényes útlevelemmel és a londoni nagykövet külön ajánlásával utazó angol hölgynek semmiség.

És miért volt Miss Dilling parancsnoka ennek a sivatagi helységnek, amely élénken emlékeztetett alkoholista festők által megörökített „pokol” című viziókra? Pontosan nem tudta senki, csak sejtették: egy légionáriust kerestek. Mindenkit, aki megérkezett a Sárga Garnizonba, első-sorban megkérdezték, hogy nem hallott-e valamit Allan Bruce-ról? Ezért volt itt. A szökött légionisták gyülekezőhelyén remélte, hogy egyszer csak arratéved valaki, aki azt mondja: jól ismerem Allan Brucet! Együtt szolgáltunk! Itt és itt van... És akkor bizonyára pénzzel, vagy vesztegetéssel, vagy valamilyen módon kiszabadítaná ezt az Allan Brucet. Ennyit tudtak. De hogy ki ez az Allan Bruce, rokona, szeretője, elvált férje, akinek a nevét letagadja? Bűnös, aki helyett ártatlanul bezártak valakit? Nem tudta senki. A kétszázötven ember között itt talán egy sincs, aki ne menne tűzbe a Parancsnokért.

Esteledett. Edna teát főzött és ott volt mellette egy nyitott könyv az asztalon, de nem olvasott. Valahonnan kellemes, csengő férfihang éneke hallatszott:

Szemed sötét, akár az éj
Gyere, ne félj...

Az ember önkéntelenül is utánadúdolta az elcsépett slágert. Most az estében valahogy hangulatossá tűnt előtte a régi nóta. Végigsímította az arcát. Pokoli hőség volt. Ez az ember joggal tarthatja őt nevetségesnek. Ugy viselkedett, mint valami cárnő. Bután. Odaszólt a négernek, aki mint valami szobor állt a loggia sarkában:

- Az az ember jöjjön fel, aki ma érkezett.

Öt perc múlva tánclépések csoszogtak és füttyürészve közeledett valaki. Az ajtó előtt megállt. Behallatszott, hogy egy mély lélegzetet vesz. Azután illedelmesen belépett. Úgy látszott, kissé fél Ednától.

- Legalázatosabban bocsánatot kérek délutáni viselkedésemért. Szolgáljon mentségemre, hogy nem vagyok normális.

- Hagyja ezt Mr. Fool. Ön nagyonis normális. Elismerem, hogy délután talán sirocco volt, vagy mi, kissé ideges voltam. De maga sem viselkedett minden tekintetben úgy, ahogy egy gentleman az első találkozáskor egy nőhöz közeledni szokott.

- Elismerem.

- Kérem, foglaljon helyet, most komolyan szeretnék magával beszélni.

- Elememben leszek. Parancsnokoljon.

- Hallott ön valamit Allan Bruceról?

- Hollá! Meghiszem azt! Tavaly a Nigger mentén úgy vágtam szájon, hogy egy hétig ajaknégernek nézték. Rémes alak!

Edna Dilling felállt és szaporábban lélegzett:

- Nagyon kérem, hogy ne tréfáljon! Nekem nagyon, nagyon...

- Biztosíthatom Miss Dilling - mondta őszintén, amikor látta, hogy Edna arcából minden vér lemegy, - hogy eszem ágában sincs tréfálni. Allan Bruce-szal együtt táboroztunk egy büntető-expedíció alkalmával. Ő a szahariánoknál volt. Onnan került a büntetőtáborba.

- Hová... - mondta a nő inkább szájmozgással, mint hanggal.

- Véletlenül tudom, mert napiparancsban olvasták fel a példaadás kedvéért. Ugyanis Bruce megvert egy őrmestert és nem akarták, hogy ez mindennapossá váljék. Ezért felolvasták, mind a két századnak, hogy Allan Brucet a hadbíróóság, részeg állapotban elkövetett függelem-sértésért három évi súlyos kényszermunkára ítélte és El Gao munkatelepére küldték a Nigger

mellé az őserdőbe. Ez egy nyomorúságos folyami kikötő. Nagyon nyomorúságos. A leg-szigorúbb kényszermunkabüntetésnek felel meg.

- Köszönöm... - lassan visszaereszkedett a karszékbe. - Furcsa, hogy éppen maga... akit olyan csunyán fogadtam... éppen maga hozta azt hírt, amiért fél éve jóformán megszakítás nélkül, itt élek.

- Magam is már az első pillanatban tisztában voltam azzal, hogy itt olyan találkozás történt, amely teljesen megváltoztatja az életem eddigi irányát...

- Mikor fogja abbahagyni... ezt az örökös bolondozást?

- Miss Dilling - felelte Jimmy Fool nagyon csendesen, őszintén és komolyan, - sohasem állott még távolabb tőlem a tréfálkozás, mint most.

Hallgattak.

- Mít gondol... hogyan lehet onnan megszabadítani azt az embert?

- Sehogy. Tudok olyan esetet, amikor királyi herceget próbáltak megszabadítani és nem sikerült.

- Meg kell szabadítanom!

- Mondja... és bocsássa is egyben meg a kérdést: kije az az ember, aki ott van?

Edna egy pillanatig gondolkozott, hogy feleljen-e. Egymás szemébe néztek.

- Azt a férfit soha életemben nem láttam. Egyetlen okom van rá, hogy minden áron visszazerezsem a szabadságát: miattam került a légióba.

- Nem próbálna meg más célt keresni az életben? - kérdezte nyomatékkal.

- Jóéjszakát Mr. Fool. Ne felejtse el a statáriumot... És legyünk jóbarátok.

Jimmy sóhajtott és tragikusan mondta:

- Már késő. Kivégzés lesz ebből. Én mondom.

Körülnézett, hogy nincs-e virágcserep a közelben és egy szép perdüléssel eltűnt a szobából. Edna sokáig nézett utána. Tótágast állt minden az agyában... Allan Bruce hirtelen felbukkanása... ez a furcsa kedves ember, aki olyan szokatlan hatással van rá... Azután csodálkozva kapta fel a fejét. A loggia ablaka alatt, mintha valaki szerenádot adna, füttyszó hallatszott: „Szemed sötét akár az éj...” Óvatosan kiment és elhúzva kissé a moszkítóhálót, lenézett. Ott ült az erkély alatt, mint valami trubadur, Jimmy, lehúnyt szemmel füttyült és két kézzel dirigált hozzá. Megmagyarázhatatlan, hirtelen erővel hatott rá ez a furcsa ember. Edna Dilling még sohasem volt szerelmes. Most döbbenetén érezte, hogy milyen ijesztően, mint valami ugrás-szerűen emelkedő hőmérséklet, úrrá lesz rajta valami veszélyes, idegesítő érzés... Áthajolt a korláton.

- Mr. Fool! Mit csinál...?!

- Füttyülök...

- Gondoljon a statáriumra...

- Éppen arra füttyülök.

*

A többi már tiszta sor. Beleszerettek egymásba. És mindenki csak helyeselte. Még a tevék is bólogattak rá. Szép pár, azt meg kell hagyni. Ez a piszeorrú, kedves, mosolygó férfi, aki mindig mókázik és énekel, meg ez a komoly, királynői leány, két ellentétes természetű, szép ember. Jaj lett volna a garnizon rendjének, fegyelmének, ha eddig bárki is érdeklődést keltett

volna fel a Parancsnokban. Az ő személye iránti rajongás volt az ország alkotmánya, erkölcsi alapja és rendje. Mi lett volna belőlük, ha vége ennek az eszménynek, ha megindul a vetélkedés, az irigység és természetesen a késeles? Más azonban a helyzet ezzel a Jimmyvel, akiről elismerték, hogy különb mint ők. A tekintély nem romboltatott le, csak megkétszereződött.

Mindenki rájukadta áldását és ők boldogok voltak. Amennyire már ezen a helyen boldog lehetett valaki. Különösen vonatkozik ez Edna Dillingre, aki nem bírta lelkiismeretét megszabadítani Allan Bruce terhétől. Erről beszélgettek legtöbbit csendes estéken. Edna Dilling még az értesülés napján hosszú levelet írt és a négerrel elküldte Timbuktuba a bátyjának. Amit pénzzel és befolyással meg lehet tenni, azt meg fogja tenni. Türelmetlenül várta a választ.

- Nem maradhat itt tovább, Edna... Előbb-utóbb megtámadja a szervezetét a sivatag.

- Mindent meg kell tennem, Jimmy... Nem tudnék különben boldog lenni soha.

Milyen szép itt a sivatag, ha azt mondja ez a nő, hogy „Jimmy”. Mindenesetre boldogabb, mint mikor Lord Austin Brannisford volt.

- Olyan jól kigondoltam az egészet... - mondta Ednának. - Van egy elszegényedett, adósságokkal megterhelt, vén nemesi birtokunk Skóciában. Elvinném magát feleségül és gazdálkodnék.

- Gyönyörű ez... Elmegyek magával, ahová akarja... De meg kell mentenem Allan Bruce-t.

- Az ég szerelmére kérem, mondja meg hát, hogy mi köze ahhoz a szörnyeteghez!

- Tudja meg, hogy az a szörnyeteg egy szerencsétlen, előkelő nagy úr...

- Régi mese a légióban...

- Tudja, hogy kicsoda ez az Allan Bruce? Ő nem más, mint Lord Austin Brannisford!

Jimmy megfogózkodott. Azután hirtelen csak annyit mondott:

- Na ne!

- Úgye meg van lepve?

- De mennyire! És honnan tetszik ezt a tücsköt venni?

- Tudom. Én tudom a legjobban.

Ez jó. A Parancsnok tudja a legjobban. Micsoda örült helyzet! Esküje és becsülete köti, hogy soha többé nem ejti ki a száján, hogy ő, Jimmy Fool, Lord Austin Brannisford. Még annyit sem mondhat meg, hogy az volt! Hogy bármi köze lenne... Átkozott dolog.

- Rimánkodom: nem lehetséges, hogy téved?

- Kizárt dolog. Nekem tudnom kell.

- És miért, ha szabad esedeznem?!

Körülnézett. Azután halkán, szomorúan mondta:

- Én az anyja vagyok.

... Nem! Ilyen még nem volt! A „fórum” megfordult körülötte... Ha váratlanul felbukkannak egy oszlop mögül Trajanus és Julius Caesar karonfogva, most már az sem lepte volna meg. Tessék?! Szóval a Parancsnok az ő mamája?! Eltekintve attól, hogy fiatalabb nála, de hát csak neki is tudni kellene erről...

- Nézze - kezdte, - hallgasson rám kedves mam... kedves mamzell... Bizonyára téved. Ön távolról sem tesz olyan benyomást az emberre, mintha gyermekei marcona közlegények lennének.

- Jimmy, most elmondok magának mindent. Az egész história másfél évre sem nyúlik vissza. Fivéremnek kerti iskolája van a Kensing Streeten. Én ebben az iskolában tanítottam. Ugyanis tanítónő vagyok.

- Gondolhattam volna...

- Kérem, most ne tréfáljon. Egy jótékony karácsonyi ünnepségen Lord Brannisford volt a védnök, ott ismerkedett meg velünk és minden alkalmat megragadott azután rá, hogy találkozzék velem. Kedves öregúrnak tartottam, szívesen láttam, ha bejött az iskolába és bölcs emberek passziójával nézte a sok vidám kisgyerekeket. Egyszer panaszkodott, hogy összeveszett a fiával, aki megesküdött, hogy ledobja az ő nevét, letagadja, hogy valaha is Lord Brannisford volt. Sajnáltam az öreg Lordot. Nem sokkal azután történt a nagy meglepetés. Megkérte a kezemet... Mi az, megcsípte valami?

- Igen... Hogyne... - felelte és visszaült.

- Szóval Lord Brannisford megkérte a kezemet. Természetesen, amilyen tapintatosan csak lehetett, de igen határozottan közöltem vele, hogy semmi esetre sem leszek a felesége. Nem beszélt erről többet. Kért, hogy ezután is eljárhasson hozzám az iskolába és én örömmel beleegyeztem. Sajnáltam a kedves öreg lordot. Azután fogyni kezdett, szinte hétről-hétre romlott az állapota. Egyszer csak elmaradt. Néhány hétig nem hallottam róla, azután írt egy kedves levelet, hogy London környékén van egy szanatóriumban, keressem fel. Már alig volt benne élet, amikor viszontláttam. Nagy karosszékben ült, jóformán elveszett a plédok között. Írások feküdtek előtte egy kis asztalon. És akkor őszintén elmondott nekem mindent. Ha nem is mutatta soha, nagyon szerette fogadott fiát. Egyszer valami tréfás célzást tett a fiú előtt nőüléstről és Austin olyasmit felelt rá, amiből talán tévesen, de arra következtetett, hogy a fiú nem helyeselné ezt a lépését. Különben is félt a fiánál fiatalabb asszonyt hozni a házhoz, ezenfelül tartott attól, hogy Austin nem lesz elég tiszteletteljes... Szóval nekem őszintén bevallotta, hogy valósággal szándékosan elmarta ezt a szerencsétlen fiatalembert a háztól. A szenvedély megfosztotta józan ítélőképességétől, jellemességétől... Arra nem is gondolt, hogy én visszautasítom. Amikor ez megtörtént, feltámadt benne a lelkiismeretfurdalás. Mi történt a fiúval? Mozgósította Európa valamennyi detektívirodáját. Az összeveszést követő napon egy Franciaországba induló hajó utasainak névjegyzékéből megállapították, hogy Lord Austin Brannisford másnap Párisba utazott. Azután valami nagyon csunya verekedési ügygel kapcsolatban a rendőrségre került egy ember, akinél Lord Brannisford nevére szóló írásokat találtak, de ő kereken kijelentette, hogy egy felöltővel együtt véletlenül jutott hozzá az okmányokhoz és igazi neve Allan Bruce. Eddig megegyezik minden. A fiú betartotta esküjét és becsületszavát: a legkényszerítőbb körülmények ellenére sem vállalta a nevét, inkább felöltőtolvajnak adta ki magát, mert a mese a felöltőről, amivel állítólag álmában takarták le, amúgyis idemódosult a rendőrség elképzelésében. A párizsi rendőrségen nem tarthatták ott, mert szerencséjére, vagy szerencsétlenségére, előző napon felvétette magát a légióba, így már katonai állományban lévőknek kellett tekinteni és a rendőrségről átkísérték a laktanyába. Ettől a naptól fogva Lord Austin Brannisford, illetve Allan Bruce magándetektívek számára megközelíthetetlen helyen volt. Képzelterti, mit éreztem. Ha közvetve is, de én kergettem egy embert a pusztulásba és romlásba. Az öreg lord ekkor azt mondta, ígérem meg, ha meghal, továbbra is kerestetni fogom a fiút. Szeretné, ha valaha megtudná Austin, hogy ő mennyire megbánta, amit tett és akkor talán megbocsát neki a fiú...

...,Nyugodj békén öreg, gondolta, nem is sejtjed, hogy milyen régen megbocsátottam már..."

- És azután még valamit kért. Hogy legyek a felesége. Így hozzájutok a vagyonához és elég pénzem lesz ahhoz, hogy felkutassam Austint. Azonfelül nem herdálják el a vagyonát szerinte gonosz távoli rokonai. Én meg fogom őrizni Austin számára. Nem kívánt tőlem semmit, csak esküdjek meg vele és néha látogassam meg egy pár szót beszélgetni, úgysem húzza már

sokáig... Sajnos, az orvosnak is ez volt a véleménye. Én házasságra léptem Lord Arthur Brannisforddal...

...Óh uram, de nagy vagy! És micsoda színpadi rendező veszett el a sorsban. Őrület, hogy az eskü és becsület szentsége miatt kénytelen itt hülyén hallgatni, mikor ötven szóval megmagyarázhatna mindent, de még azt sem mondhatja meg, hogy valaha hallotta a Brannisford nevet. Egy hiéna nevetett sandán, rekedten valahol a távolban és valószínűtlenül fényes trópusi csillagok ragyogtak felettük mozdulatlanul.

- Rá kellett állnom erre a névházasságra. Kötelességem volt megmenteni a szerencsétlen Austin Brannisford vagyonát és sok pénz kellett, hogy kutassak utána. A rokonok természetesen alighogy eltemették az öreg lordot, perrel támadták a végrendeletet, de Lord Brannisford tekintélye minden bírói fórum előtt győzött. Végreis mindegy. Ha megszabadítom Allan Bruce-t, akkor egy penny sem kell a vagyonából. Mi tudunk dolgozni Jimmy. Ha elpusztul ez az ember, akkor első dolgom lesz az örökségről lemondani. Érti most már, hogy nekem meg kell szabadítani azt az embert?

Gondolkozott. Végre is miért ne szabadítsa ki Edna azt a részeges csirkefogót, ha már a sors úgy akarta? Ő semmiesetre sem szegi meg az esküjét. Inkább meghal.

- Miután magától megtudtam, hogy hol van Allan Bruce, értesítettem a bátyámat Timbuktu-ban. Ő most mindent meg fog kísérelni, ami pénzzel és összeköttetéssel elérhető. Ezt megvárjuk itt...

- Én könnyen lehetségesnek tartom, hogy Allan Bruce nem azonos azzal a Brannisford lorddal...

- Kizártnak tartom! Azután Jimmy, még valamiért úgyis maradnunk kell. A Sárga Garnizon katonáit nem szabad itthagyni. Ránkbízta a Mindenható, hogy kivezessük ezeket a szerencsétleneket a Szaharából.

- Igaza van. Ebben tökéletesen igaza van.

- Nyomorult, magukra hagyott emberek itt egymásrataláltak. Úgy érzem, mintha egy kétszázötventagú családom lenne. Felelősséggel tartozom nekik. Magának meghalt az egyetlen barátja, tehetetlen és magányos ember volt, mikor idekerült...

- És most már nem érzem árvának magam - mondta, de igen lehangoltan Jimmy.

ÖTÖDIK FEJEZET

*Fekete mentőangyal jelentkezik. Jimmy úgy érzi,
hogy nagykövetre is szükség van. Azután hazamegy*

Egy délben meglepő vendég érkezett. Koromfekete, laposorrú, hatalmas néger. Tevén érkezett három néger kíséretében és hogy igen nagy úr lehet, az nemcsak a panamakalapján és csattos lakkcipőjén, hanem a sárgavirágos lila pongyoláján függő érmekről is nyilvánvalóan meglátszott.

- Jelentsd úrnódnak, hogy Culunga király van itt - mondta az őrnek, miközben lehúzta a kesztyűjét. A körülállók csodálkozva nézték. Errefelé minden ember tudta, hogy Culunga az őserdő néger népségéből portyázó csapatokat tart fenn és ezek szabadságharc ürügye alatt néhány éve fosztogatják a folyómenti községeket. A fokozatosan haladó francia hódítás egy sürgősen megoldandó feladata volt előretolt bázisait annyira megerősíteni, hogy megkezdhesse a leszámolást Culunga hordáival, akinek mellesleg igen jó nagyipari és politikai összeköttetései voltak és titokzatos kezek szükség esetén mindig ellátták megfelelő hírekkel, municióval és fegyverrel. E pillanatban ugyan fejedelmi pózában egy mángorlóra támaszkodva várakozott, de mondják, hogy ha harcra kerül a sor, még a tizennégyéves néger kölyköknek is elsőrangú 7.65-ös Mauser puskájuk és kitűnő automata-pisztolyuk van a táborában.

Edna Dilling azonnal fogadta Culungát, természetesen a kormányos és Jimmy Fool jelenlétében. A néger tudta mi a szokás és ezért elsősorban gyönyörű ajándékot, egy alig kopott, úgynevezett verklit nyújtott át, amit csak forgatni kellett az oldalán ahhoz, hogy az elszakadt rúgó nyomban zörögni kezdjen a belsejében.

- Tisztelt Parancsnok! Nem kell, hogy megmondjam neked, kicsoda Culunga király és én is jól tudom, hogy milyen nagyúrral állok szemben, akiről kémeim már régen elmondták, hogy öreg és okos, mint egy elefánt.

Ez nagy bók volt errefelé. Jimmy úgy érezte, hogy neki kell válaszolni a Parancsnok nevében.

- Nagy király, ki fényesebb és feketébb vagy mint a suviksz. Országunk szokása szerint királynőm nevében köszönöm hízelt szavaidat és értékes ajándékodat. Foglaj helyet és mondd meg nekünk, hogy vagy?

E szertartás után kezdődött a beszélgetés. Kiderült, hogy őfelsége ajándékait ugyan a dzsungelben vásárolja, de híreit Timbukuban szerzik be. Így értesült arról, hogy a fehér főnök, aki a Parancsnok ügyeit Timbukuban intézi, egy légionistát akar megszabadítani El Gaoból. Ezt egy hatalmas ország katonai megbízottjától tudja, aki neki nagyon jó barátja. Ő előre megmondja e társaságnak, akik egytől-egyig öregebbek sok vén krokodilusnál (itt valamennyien meghajoltak és a kormányos egy szerénykedő gesztussal háritotta el a bókot), hogy sem pénz, sem hatalmas befolyás nem használ, ilyesmiben nem ismernek tréfát a rumi gazem... urak. Viszont ő, Culunga király, akiről mindenki tudja az őserdőben, hogy csak a legkritkább esetben hazudik és akkor is csak a legfontosabb ügyekben, ő a diplomácia nyelvén szólva kezességet vállal, hogy megszabadítja a fehér embert. Nem kér ezért semmit, sőt felajánlja, hogy valamennyi légionistát a Sárga Garnizonból angol, vagy belga területre vezeti, felajánlja ennek az expedíciónak az ellátását, továbbá felajánl a királynő számára négyszáz korallgyöngyöt és az itt jelenlévő két férje számára egy-egy bála rágódohányt, valamint két tucat elsőrangú harisnyatartót.

- Ajánlatod igen komoly - mondta a kormányos, - és igen nagylelkű, különösen a harisnyatartókat illetően, mert ez esetben már csak a hozzávaló harisnyákra van szükségünk. Mégis azt mondom, tisztelt rabló, hogy ajánlatod olyan mint a függöny: tudni kell, mi van mögötte.

Ezekután igen büszkén nézett szét maga körül.

- Igaza van az államtitkárnak - szólta Edna Dilling. - Tudnunk kell, hogy miért teszed ezt?

- Megmondom. El Gaotól lefelé csak jelszóra vár a víz mentén tanyázó négy nagy törzs. Én azt mondom, amit a legbölcsebb fehér barátom, egy Stuck nevű pálinkacsempész mondott: A dzsungel a bennszülötteké! Biztos tudomásom szerint tíz nap múlva egy teljes ezred szenegáli gyalogos érkezik El Gaoba. Ezért építették most ki a sivatagi vasutat Nogram oázistól a dzsungelig. A katonákkal együtt a vezérkar néhány igen magasrangú tisztje is El Gaoba jön. Ez a gazság ellenem készül. Amennyiben ez az ezred letelepszik El Gaoban, elsősorban rendet teremt a vidéken, másodsorban különböző portyázások kiindulási pontja lesz. Mi tehát, ha a vonat a Nigger két ága közötti szigetre ér - ez egy sok-sok mérföldes kopár zátony - felrobbantjuk a vasúti hidat. Ezáltal foglyaink, illetve tuzaink lettek a katonák, mert a folyó két ága között lesznek bezárva. Ugyanekkor megindul a folyópartján a felkelés. De El Gao elég erős helyőrség. Egy heti harcba kerülne, amíg elfoglaljuk. A tervem most a következő. Én felfegyverezlek benneteket. Legtöbben még ma is légionista egyenruhában vagytok. Tehát miután felrobbantottam a hidat, ti a közeli erdőből megindultok a város felé. Fehér légionistákat örömmel fognak látni, felszabadítóknak néznek titeket és ti az erőd belsejéből puska-lövés nélkül markotokba kapjátok az egész büntetőtelepet. Nem kell folytatnom. Ebben az esetben feltámad az egész dzsungel és a Nigger vidéke Gambáig a mienk.

Jimmy döbbsen hallgatta. Pokoli terv volt. Komoly csapás a francia gyarmati hadseregeknek.

- Elfelejtet - jegyezte meg -, hogy a franciák nagy sereggel jönnek majd büntetni.

- Uram, olyan vagy mint a gorilla: öreg és erős. Tudnod kell, hogy ezt a büntető hadjáratot elkezdni: félév előkészület. Ezalatt mi is felkészülünk. Fegyvereink lesznek és fehér tisztjeink. De nektek ígérem, hogy ha megszálljátok a várost, egy héten belül odavitetlek benneteket, ahová akarjátok. Gondolkozzatok két napig, addig a vendégetek lesztek.

Ezután ebéd következett és nem beszéltek többé a dolgról. Ebéd után Culunga őfelsége kényelmesen hátradőlt a karszékben, egy valódi Winston-gyártmányú töltőtollal piszkálta a fogát és így szólt:

- Természetes, ha ajánlatom nem fogadjátok el, az őserdő ellenségeknak tekint titeket, amit eddig nem tettünk. - Ezután felemelkedett, néhány kegyes böfögéssel elköszönt és magas személye számára kijelölt lakosztályába távozott.

- Nagy baj - mondta Jimmy. - Természetesen nem fogjuk a niggereket segíteni abban, hogy lerombolják a civilizáció munkáját. Viszont municiónk és fegyverkészletünk néhány napos ellenállásra sem elegendő.

- Az bizonyos, hogy a királynak módjában áll bennünket megszabadítani és Allan Bruce-t is a kezünkbe juttatná - jegyezte meg a parancsnok. - A felkelés nélkülünk is megtörténik, legfőjebb több öldöklés lesz El Gao bevételeinél, ha nem csellel foglalják el.

- Csak nem képzeli - mondta indulatosan Jimmy, - hogy bármilyen oknál fogva néger rablók-kal szövetkezem!

- Ebben a kérdésben nem maga dönt egyedül, Jimmy.

- Egyet ne feledjen, Edna. Nincs az az előkelő angol lady, aki elkerülné a halálbüntetést, ha itt valami nem úgy sikerül...

- A gyávaságomnál fogva akar hatni rám?

...Ördög vigye el! Dühösen kiment. Egyre cifrább lesz. Meg kell mindent mondania Ednának... De hogy a csodába! Hogy nézzen Wickley Jimmy, a saját szemébe ezentúl, nem is

szólva a sok-sok nemes ős portréjáról, akikkel szintén szembe kell nézni majd otthon, ha megszegte az esküjét és a becsületszavát? De miért kell megszegni?! Ha ő maga raboskodna ott, ezerszer inkább a halált választaná, minthogy elfogadja megszabadításának ezt a módját... Na majd ő megmutatja önagyságának, hogy ez csak a Szahara, de hála Istennek nem vagyunk még az erdőben, hogy európai emberek ilyesmire kaphatók legyenek.

Estefelé némi olaj ömlött a tűzre. Megérkezett Timbuktuból a néger óriás egy levéllel. Edna bátyja megírta benne, hogy földi hatalom úgylátszik nem segít Allan Bruceon, amíg nem töltötte ki büntetését. Edna Culunga királyért küldött.

- Néger király! Mint a Sárga Garnizon parancsnoka, határoztam. Ajánlatodat elfogadjuk, de meg kell ígérned, szent esküvel, hogy a foglyaidal jól fogsz bánni és egyetlen embert sem öltök meg, aki nem áll ellent.

- Úgy lesz, ahogy akarod, óh minden elefántok öreganyja. Különben is csak igen ritkán vagyok vérszomjas és kegyetlen.

Jimmy és a kormányos némán hallgatták.

- Menjen kormányos és közölje az emberekkel, hogy mit határoztam. - Miután egyedül maradtak, Jimmy nézte. - Nos?

- Nem fogom engedni, hogy ezt az ostobaságot elkövesse. Allan Bruce ottmarad a fészkes... a fegyházban, ahová való.

Ednában szörnyű gyanu támadt. Jimmy kezdettől fogva ellene van annak, hogy Bruceért bármit is tegyen. Csak nem akarja ez az ember, mintán őt feleségül vette, a Brannisford vagyont bitorolni?... Lehet, hogy ezek a nyílt, vidám szemek egy szélhámos koponyájából néznek rá? Már első nap, amikor a történetet hallotta, azt bizonygatta, hogy ez a Bruce kabáttolvaj...

- Jimmy Fool. Sajnálni fogom, ha nem tart velünk.

- Edna! Nem szabad ezt megtennie egy részeges...

- Elég! Ne merjen Allan Brucera semmi sértőt mondani! Megszabadítom, ha felkötnek is! Érti? - És otthagya.

Jimmy dúlt-fúlt. Na megállj, elefántok öreganyja! Majd megtudod, hogy én sem vagyok ma született krokodilus! Lesétált a városba. Izgatott csoportok tárgyalták mindenütt az eseményt.

Edna a függöny mögül lesve, lenézett az ablakból. Egész biztos, hogy szélhámos. Meg akarja akadályozni, hogy jövődöbeli felesége kezéből a Brannisford vagyont a jogos örököséhez kerüljön. Ni, ott megy! És nevetgél és a többiek is nevetgélnek körülötte. Könnyek jöttek a szemébe. Csodálkozott volna, ha hallja, hogy mit beszél lent nevetve Jimmy.

Csoportról csoportra járt és ilyeneket mondott:

- Nevessetek fiúk, mert a parancsnok néz az ablakból. Valahányszor nevetek, ti is nevessetek. Így... Köszönöm... Tudjátok meg, hogy szerintem hitvány rongy gazember minden légionista, aki nigger rablókkal szövetkezve résztvesz bajtársai leölésében... Én ittmaradok és köpök rátok, ha megteszitek... Nevessetek... Azonkívül ha megtettétek, ez a kefefopájú király leület mindnyájatokat, vagy néger foglyokért kicserél benneteket a franciákkal és akkor valamenyieteket felkötnek... Nevessetek! Hahaha... Köszönöm... Harsányabban... Így, jó. És szerintem meg is érdemlitek, hogy lógtatok... Meg kell akadályozni, hogy a parancsnok ezt a marhaságot elkövesse... Nevessetek!

Edna sírt az ablakban. Hogy nevetnek! Bohóckodik... Komédiás! Szélhámos...

Jimmy pedig fáradhatatlanul végezte a nevető agitációt, hihetetlen befolyásoló erővel győzte meg a légionistákat, hogy a parancsnokkal együtt vesztükbe rohannak, ha nem hallgatnak rá.

Néhány óra múlva történelmi drámákból jól ismert jelenet játszódott le a „Parancsnoknál”. Jimmy és a kormányos vezetésével tíz ember lépett be Edna Dillinghez.

- Mi ez?! - kérdezte csodálkozva. A kormányos felelt.

- Alázatosan jelentem: fellázdadtunk. Mit csináljak?...

- Parancsnok! - mondta Jimmy keményen. - Adja át a kardját. Veszélyes zendülés tört ki, amelynek én vagyok a feje, ön az ország foglya, ügyeinkben ezentúl egy ötven tagú népképviselő fog dönteni, az pedig azt csinálja, amit én mondok.

- Jimmy! Ha ezt megteszi...

- Megteszem! Az elefántnak ki kell húzni a méregagyarát! Saját jól felfogott érdekében. Ön szabadon járhat-kelhet a házban, de figyelmeztetem, hogy el is hagyhatja, ha a fórumon akar sétálni!

Edna arcából minden vér lement. Ez a hálátlan jövevény, akiben bízott és hitt, boszorkányos modorával elcsábította ezeket az embereket, akikért annyit tett, akikről azt hitte, hogy a halálba is elmennek érte. E pillanatban belépett öfelsege. Még előzőleg hívták ide a zendülőket. Jimmy nyájasan üdvözölte.

- Óh nagy király; aki sokkal rondább vagy, mint két púposteve, tudod-e mi az a protézis?

- Mi van...? - kérdezte öfelsege pislogva, mert álmából ébredt.

- A protézis: kivert fogak helyett alkalmazható műrágóeszköz. Ezért most szépen hagyd magad megkötni, hogy továbbra is bölcs tudatlanságban élj a protézist illetően.

A király nem értette ezt, de övéhez kapott, amikor közeledtek feléje. A kormányos azonban, aki eddig csendesen állt egy sarokban, most szomorú mentegetődzéssel nézett a Parancsnokra és öfelsege fejéhez vágott egy kis cserép virágot. Drámai gyorsasággal peregtek le az események. A királyt megköttették, ellátták gézzel a fejét és lakosztályából ugyancsak megköttözött kíséretével együtt egy igénytelenebb helyiségbe vitték, amely a régi jó időkben Minerva templomának épült, és ezért hatalmas bronzajtókkal volt ellátva.

- Miért tette ezt...? - kérdezte Edna, amikor egyedül maradtak.

- Remélem, hogy ezért a rablóért és a lázadás tervéért elvonulást eszközölhetek ki számunkra. A legközelebbi oázisból érintkezésbe lépek a hadvezetőséggel.

- Értem... És Allan Bruce ott marad, ahol van. És ez esetben azt hiszi, ha magához megyek feleségül, bitorolhatja velem együtt egy halálbarúgott ember vagyont. Ezért csinált mindent!

Jimmy úgy érezte, hogy nyomban meg kell halnia. Elzsibbadt ettől a sértéstől. Ilyesmi eszébe sem jutott. Kétségbeesetten kiáltott fel:

- Mit merészelt?... Hát tudja meg... Hát tudja meg... - De fulladásig összeszorult a torka. Nem jött ki rajta a becsület és az eskü megszegése. Hiába... Meghalni könnyebb lett volna. Csak állt ott nyitott szájjal és kétségbeesetten, hogy Edna is megijedt tőle. Azután sarkonfordult és rohant le.

- Kormányos! Jön velem?!

- Hová?!

- Mit tudom én?!

- Természetesen. Máris indulhatunk.

- Fiúk! Én most elmegyek valahova! Ha tizennégy napon belül nem térek vissza, kövessétek mindenben a Parancsnok utasítását, csatlakozzatok a négerekhez, vagy amit akartok, mert én már nem élek.

- És én? - érdeklődött a kormányos.

- Maga sem. Akkor nem jön?

- Mit veszekszik? Már kérdezni sem lehet?!

Egy óra múlva útban voltak nyugat felé a sivatagban.

- Nem veszi kíváncsiskodásnak - érdeklődött a Shanghai Teknő eldorbézolója, - ha megkérdezem, miért kell meghalnom?

- A fiúk előtt nem akartam mondani. Lehetetlen állapot, hogy egy ország, amelynek államtitkárja és árvaszéki ülnöke van, ne rendelkezék nagykövettel.

- Erre már én is sokszor gondoltam - bólogatott a kormányos.

- Nahát erről van szó. Mi most elmegyünk követségbe. Megállítjuk a katonák vonatát El Gaonál... Mi az, szédül?

- Csodálja? Rögtön elfogják magát, bizonyára engem is. Uram, hajólopás nagyon soká évül el.

- Az bizonyos, hogy nem valami elkényeztetett, félnék, úrfiúnak való vállalkozás. Jobb is, ha visszafordul.

- Legyen szives és fogja be a száját.

...Rekordidő alatt, két nap alatt érték el az őserdőt El Gao felett és fél nap alatt elérték Arua oázis érintésével a Niggermenti dzsungelt.

Itt meglátták a keskeny sínpárt, amely az őserdőben folytatódott. Erre északfelé fordultak, hogy Mogram oázis után, a sivatagban tartsák fel a vonatot. Két napig táboroztak, amikor feltűnt a távolból a fényszóró.

...Mogramban a keskeny nyomtávú Szaharavasút, amelyen a szenegáli ezred utazott, megállt egy félórásra. Egy szalónkocsiban lihegtek a vezérkari tisztek. A rozoga, próbaképpen épült új vasút sokáig fujtatott egy ilyen kis oázisban. Kalapálták a kerekeket, olajoztak, vizet, s tüzelőt vettek fel.

- Nom du nom... - mondta Frédéric altábornagy. - Meleg van... De azt hiszem, megéri majd a fáradságot... A nyugtalanító hírek, amiket egyes törzsekről kaptunk, most majd megszűnnek. Erről gondoskodni fogunk...

- Legfőbb ideje, hogy ezt a rablófészket itt a Niggernél elintézzük, - mondta Thiers őrnagy. - Culunga barátunk még sok bajt fog csinálni.

A kis vasút lassan döcögni kezdett. Azután elég sebesen haladtak az éjszakában. A fafűtéses mozdony mint valami csillagszóró dobálta a szikrákat a kéményéből. Váratlanul fékezett a vonat. Poggyászok estek le, az emberek egymásradóltek. Mi történt?! A katonák kíváncsian néztek ki, de parancs nélkül nem hagyhatták el a vagonokat. A tisztek azonban nyomban leugráltak. Hatalmas tűz lobogott a síneken. Két ember guggolt mellette.

- Miért gyújtottak tüzet?! - kiáltotta az őrnagy.

- Hogy világítson - felelt egy igen rongyos, ősz, ragyás ember. - Nevem Manfréd és ez az úr a barátom, Rolland Ödön, beszélni akar a tiszt urakkal.

- Alázatosan jelentem - mondta Jimmy katonásan, - El Gaonál a vasúti híd alá van aknázva. Ezért nem lenne helyes, ha a vonat továbbmenne, mert a robbanás igen veszélyes lehet az utasokra nézve.

Öt perc múlva Jimmy és a Kormányos a szalónkocsiban voltak. További öt perc múlva az ezred nagyrésze géppuskákkal együtt csendben megindult az éjszakában El Gao felé.

- Kicsodák maguk?

- A Sárga Garnizon helyőrsége küldött követségbe.

- Szóval szökevények! A foglyaim...

- Bocsánat, az nem lehet. A francia harcászat történetében még nem fordult elő, hogy üzenettel érkező parlamentert letartóztassanak. Akár katonaszökevények küldik, akár arab rablók...

A tiszték hallgattak. Különleges eset volt. Ezzel szemben Jimmy őszintén elmondott mindent. A néger király ajánlatát és a Sárga Garnizon magatartását. Csak Edna Dilling személyét állította be másképpen.

- Parancsnoknőnk látszólag beleegyezett a király tervébe, azonban, amikor Culunga elment, mert fogságba ejteni mégsem mertük...

- Elég kár... - dörmögte az egyik tiszt szemrehányóan.

- Altábornagy úr, a vakmerőségnek is van határa. Eléggé kockára tettük az életünket, amikor Culunga megkerülésével, mint egy ember a gyarmati hadsereg pártjára álltunk.

- Ez mind nagyon szép. Ha igaz, amit mond, akkor nagyon nagy szolgálatot tettek Franciaországnak.

Étellel, itallal kínálták meg a két jövevényt, azután kiadták az utasítást, hogy a vonat szép lassan induljon el. Hajnalban találkoztak a visszatérő katonákkal. Vagy ötven megkötozött bennszülöttet hoztak. Űgyesen két oldalról bekerítették a hídát és foglyul ejtették ezt a csomó ólálkodó, kitűnő fegyverekkel ellátott négert. Mind a két híd hihetetlen mennyiségű dinamittal volt aláaknázva.

- Uraim! - mondta Jimmynek és a Kormányosnak az altábornagy. - Térjenek vissza azokhoz, akik követségbe küldötték önöket. Közöljék barátaikkal, hogy ez a cselekedetük rendkívüli méltánylásra fog találni.

- Altábornagy úr! Önöknek teljes kegyelmet és szabad elvonulást kell biztosítani a Sárga Garnizon számára.

- Fialat barátom, a kegyelemosztás nem tartozik a vezérkar hatáskörébe.

- Altábornagy úr! - mondta Jimmy nagyon határozottan - a Sárga Garnizon hatáskörébe sem tartozott a vezérkar életének megmentése. Ha nyomorult emberek ilyen messzire túllépték hatáskörüket, nem hiszem, hogy magasrangú tiszt urak kevesebbre lennének képesek.

Nagy hallgatás következett. Azután az altábornagy csendesen így szólt:

- Azt hiszem, igaza van... Mondja meg a barátainak, hogy a tisztikar nem marad adósuk hatáskörén túlmenő kísérletezésekben. Mi most megyünk tovább. Isten velük.

A tiszték sorra kezefogtak Ragyással és Jimmyvel. A skót azonban hirtelen visszafordult a kupé ajtajából:

- Altábornagy úr: üzlet!

- Micsoda?

- Üzletem van az urak számára. Mit adnak nekem, ha megkötözve kiszolgáltatom önöknek Culungát, ezt a kellemes vén elefántot?

- Harmincezer frank van kitűzve a fejére...

- Egy fillért sem fogadok el érte, a szokásos módon elcserélem egy fogolyért.

- Attól függ, ki az a fogoly. De ha ön valóban el tudja fogni Culungát...

- Kötelezően vállalom. Ha kiadják az El Gao telepen fogságban tartott Allan Bruce közlegényt, akit függelemsértésért ítétek el, akkor én megkötözve szállítom önöknek Culungát, a rablók királyát.

- Eh bien! Azon a napon, amelyen ön kiszolgáltatja Culungát, én szabadlábra helyeztetem Allan Brucet.

- Hát kérem. A csere máris megtörténhet. A Sárga Garnizonnak úgyis tartania kell Culunga híveinek bosszújától. Küldjön ki altábornagy úr segítségükre, vagy letartóztatásukra, miután a megkegyelmezésnél ez a formáság elengedhetetlen, egy peloton katonát. Ezek vigyék magukkal Allan Brucet és ha én adok egy névjegyét nekik, hogy tőlem jönnek, akkor kiszolgáltatják nekik a birtokomban lévő Culungát. Ugyanis Culungát mi nem bocsátottuk szabadon, ahogy az előbb mondtam, hanem megvertük, megkötöztük és bezártuk.

- Bravó! Ezt merték?

- Altábornagy úr! A vakmerőségnek nincs határa!...

Együtt ügettek a sivatagban egy tiszttel és egy század katonával El Gao felé Allan Bruceért.

- Követ úr - mondta őszintén a Ragyás - maga igazán egy veszett fickó.

- Excellenciád hízeleg. Hát a továbbit már tudja. Én most magárahagyom önt a francia hadsereggel és megyek.

- Nem tér vissza a garnizonba?

- Nem.

- Miért?

- Megsértettek. Ajánlom magamat.

- Ember! Hova akar menni így egy szál tevével?

- A skóciai Feney Creekbe, gazdálkodni. Adj Isten.

És elvágatott. Egy szál tevé. Csak úgy hátatfordított az egésznek és ment, mint az istennyila, aki nem hiszi, hogy vele is történhet baj. A Ragyás sokáig nézett utána nagyon komolyan és kissé rezgett a szájaszéle.

Azután követte a csapatot és sokáig dörögött még magában rosszkedvűen. Kutyának való már az egész Szahara... Otthagyja minden valamirevaló ember. Ő is elmegy innen, vissza a sárga vizekre. Ha valaki még csak ötvenhét éves, ne tespedjen itt a kényelmes, úri élet és a jó pozíció kedvéért...

A garnizon lakossága rémulten sereglett össze a sivatagban felcsillanó szuronyok láttára. A katonaság valamivel távolabb letáborozott, azután egy tevé alak vált ki közülük. A Ragyás!

Villámgyorsan, a kellő túlzásokkal felékesítve, elmondott mindent. Jimmy legkisebb teljesítménye az volt elbeszélésében, amikor felkapott a robogó vonatra és egyik kezével torkonragadva a mozdonyvezetőt, másik kezével megfékezte a vadul száguldó lokomotívot.

Nemsokára a tisztt, a kormányos és a szédelgő járású, borostás, hülyetekintetű Allan Bruce, megjelentek a Parancsnok előtt.

- Miss Dilling - mondta a tisztt, miután bemutatkozott - a francia hadsereg hálás önnek a jószágért. E pillanatban ezek az emberek foglyaim, de rövidesen szabadok lesznek valamennyien.

- És hogyan... hogyan történt... - kérdezte Edna, miközben egyre várta, de hiába, hogy ismerős tánclépések is közelednek. A kormányos elmondta, hogy megállították a vonatot és sikerült a merényletet megakadályozni, amiért az altábornagy megígérte Jimmynek, hogy segíteni fog rajtuk.

- És hol van... Mr. Fool?

- Azt mondta... - és nyelt, - hogy hazamegy a skóciai Feney Creekbe gazdálkodni... mert megsértették. Különbén csodálatos zsenialitással megszabadította és elhozatta ide Allan Bruce-t. Ez a pasas az... Hé, ne aludjon állva, mint a lovak!

Allan Bruce! És elhozta! Ő szabadította ki, azután ellovagolt. Fájt a szive és örült is. Fájt, hogy igazságtalan és durva volt Jimmyhez, de boldog volt, hogy a derűs szemek nem egy szélhámos koponyájából néztek rá.

- Kormányos... Intézkedjék, hogy a rablókat kiadják a katonaságnak. Egyedül akarok maradni ezzel az emberrel.

- Különös guszttus - mondta mélyen meghajolva Ragyás és ment. A tisztt követte. Edna sokáig hallgatva nézte a besüppedtszemű, alacsonyhomlokú embert, akinek jóformán elézéktelepedt arcidegei lárvaszerű kifejezést adtak. Ez lett Lord Austin Brannisfordból?

- Kicsoda ön?

- Allan Bruce... Kérem naccsága... adjon egy cigarettát.

Megkínálta. Hm... Különösen primitíven hat, ahogy beszél. „Naccsága”, ezt a szót csak a leg-egyszerűbb néposztály használja. Ez az ember Oxford történelmien előkelő falai között nevelkedett volna?

- Magáról valamikor azt hitték, hogy Lord Brannisforddal azonos.

- Az naccerűűű volt... - mondta teli szájjal röhögve. - Londonban bujkáltam, mert összeszurkáltam valakit, meg nem mertem hajóraszállni a hekusok miatt, viszont Párisba akartam jutni. Osztán egy nap arra ébredtem, hogy letakartak egy felöltővel, tele volt minden zsebe ékszerrel, meg pénzzel... Teccik látni? Ez az óra, meg ez a cigarettatárca azóta is megvan... Osztán másnap a sok pénzből vettem jó ruhát, meg jegyet váltottam erre az előkelő névre Párisig és mingyárt elbújtam a kabinomban. Gondoltam, ha látja is a nevet egy hekus az utasok jegyzékében, nem meri az előkelő ipsét zavarni... Osztán Párisban bevittek szurkálásér és megtanáták nálam... Azt hitték, loptam az írásokat, meg az órát, meg a tárcát. De merhogy a légióba már akkor beléptem, mingyárt a szurkálás után, hát átkísértek a hekusok, meg ideadtak mindent, merhogy nem akartak aktát írni légionáriustól...

És megint röhögött... Nem! Ez az ember nem lehet angol lord! A világ legnagyobb színésze sem képes ilyen komédiára. Óh, szegény Austin Brannisford. A valóságban is eldobta hát magától mindazt, ami nevéhez kötötte és pont erre a csavargóra dobta. Itt áll annyi szenvedés és akarás után: megszabadított egy notórius bűnözőt. De honnan sejtette ezt Jimmy Fool...?

- Nézze barátom, én megszabadítottam magát, egy nagyon okos, jólelkű ember segítségével. Nem fogom ezután sem cserbenhagyni. Hazavitetem Londonba és ott majd beszélünk a továbbiakról. Kérem, adja el nekem annak a szerencsétlen lordnak az értéktárgyait, az órát, meg a tárcát.

...Ne kallódjon egy csavargónál a Brannisfordok címeres ékszere. A csavargó átadott egy régimódi duplafedelű aranyórát és egy cigarettatárcát. Mindkettőben benne volt a címer.

- Tetszik tudni, ez a kaballám volt. De azért hálából én eladom a naccságának. Különösen az órát szerettem, mert benne van a fedelében két férfi képe és biztos, hogy az egyik volt az, aki segített rajtam...

Edna felkattintotta a fedelet.

Zománbacizellált művészi másolata volt az óra fedelében egy családi képnek: az idősebb és ifjabb Lord Brannisford portréfelvétele.

...Allan Bruce ijedten kiáltott le a tornácról:

- Tessenek jönni! A naccsága a padlóra esett!

...A Parancsnok szomorúan ült este a loggiában. Szokatlan vidám örömnepi zaj hangzott felentről. Most értett mindent. Honnan tudta Jimmy Fool előre, hogy Allan Bruce valami csirkefogó. Nagyon megsértette, ebben igaza volt a fiúnak... A hűvös sivatagi estében mintha valami elhanyagolt temető lenne, torzók és márványkoloncok csillogtak a holdfényben. Jimmy Fool, illetve Lord Brannisford most bizonyára egymagában üget valahol a sötétbevesző homokhullámok között és csengő hangján énekel:

Szemed sötét, akár az éj,
Gyere, ne félj...

Lehajtotta a fejét a hideg kőre és csendesen sírt.

*

Az őszi ég alatt vándormadarak szálltak lomhán lengő szárnyakkal, alacsonyan. A sáros mezőre barna hullafoltokkal telepedett meg az őszi hervadás szemete és egy csőszkalyiba félig leszakadt deszkaajtóját nyekergette a szél. Jimmy naphosszat a tarlót járta puskával a vállán, vizslája társaságában, de még egyszer sem hozott haza zsákmányt, még egyszer sem lőtte ki a fegyverét. Csak bandukolt ebben az ázottan borongó skót falusi világban és sohasem énekelt.

Csak a fivére élt még, amikor megérkezett. Pipájával, ujságjával a kandalló mellett ült, ahol utoljára látta évek előtt. Jó öreg Róbert... Régen örült már így. Ő meg a vizsla. Csak szaladt az a bolond állat fel és alá, felugrott az arcáig, hogy megnyalja, azután két lábra ült és olyan keservesen vonított a kimondhatatlan öröm fájdalmában, hogy rossz volt hallgatni. Azóta kissé megcsappant az örömük. Három hónapja volt itthon, de semmi kétség: a bolondos, éneklő Jimmy komor ember lett. Ezen az elszegényedett ősi birtokán a Wichleyeknek, játszadózott gyermekkorában, innen vitték el, hogy Lordot csináljanak belőle, egyszerű kurtanemesből és miután ledobta a főúri nevet, ide tért vissza, mint megtért földönfutó.

Alkonyatkor hazatért. Az ebédlőajtón Róbert jött eléje.

- Egy fellebbvalód van itt az afrikai katonaidőből. Erre járt és látogatóba jött.

- Hát ez ki...

A Sárga Garnizon parancsnoka jött eléje. Jimmy megtorpant és egy pillanatig kidülledt szemmel nézett előrehajolva Ednára. Azután egy legyintéssel röviden így szólt:

- Magát nem ismerem!

Edna egészen eléje állt és a vállára tette a kezét.

- Egész biztos ez, Mr. Wickley?

Jimmy nagyon elpirult.

- Illetve.. mintha láttam volna már valahol..

Róbert csendesen becsukta maga mögött az ajtót.

- Jimmy! Beláttam, hogy igazságtalan voltam magához és csak azért jöttem, hogy bocsánatot kérjek.

- Hacsak ezért jött, akkor nem bocsátok meg. - És hirtelen felcsattant a hangja. - Maga engem meggyanúsított olyan gazsággal...

- Maga meg elfogatott a saját országomban! Kvittek vagyunk!

- Ha férfi lenne, ezért addig verekednék magával, amíg meg nem ölném!

- De mert nő vagyok, csak megcsókol. - És átkarolta a nyakát. Jimmy megcsókolta. Róbert később rég nem hallott füttyszóra lett figyelmes. Jimmy visszanyerte a hangját...

- És el kell helyeznie majd egy szerencsétlen alakot itt a gazdaságban - mondta később Edna. - Allan Brucet. Ez az, akire maga a felöltőjét terítette, amikor levetette a Brannisford nevet.

- Miféle nevet?... Már megint ezt a Bratis... Az életemben még nem hallottam ilyen nevet. De ha Parancsnok úr akarja, szívesen elhelyezek valakit a gazdaságban.

Ezután táncra perdült Ednával és énekelt...

VÉGE.